Lietas Nr. 107005314
Lietas arhīva Nr. 106AA-0117-14/15

SPRIEDUMS

Aizkrauklē 2014.gada 16.oktobrī

Zemgales apgabaltiesa
tiesnesis referents V.Donāns
tiesneši E.Lenšs un V.Sprudzāns

sakarā ar /pers. D/, personas kods /personas kods/, apelācijas sūdzību apelācijas kārtībā rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kurā ar Aizkraukles rajona tiesas 2014.gada 7.augusta spriedumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā pret /pers. D/ par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk LAPK) 149.[15]panta ceturtajā daļā paredzēto pārkāpumu izbeigta, bet /pers. D/ atzīts par vainīgu un sodīts pēc LAPK 149.[15]panta septītās daļas.

Izskatot lietu rakstveida procesā, apelācijas instances tiesa

n o s k a i d r o j a

2014.gada 15.aprīlī Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja Patruļpolicijas nodaļas Patruļdienesta rotas jaunākais inspektors G.Linmeijers sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. PA943106 par to, ka 2014.gada 15.aprīlī, plkst. 21.10 apdzīvotā vietā Skrīveri virzienā no Dzelzceļa ielas uz Liepu ielu pret ēku Nr. 1 /pers. D/ vadīja transportlīdzekli /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/, atrodoties alkohola ietekmē. Minimālā alkohola koncentrācija 1,7572 promiles konstatēta izelpas gaisā ar alkometru AlcoQuant 6020 Nr.A107533 un atbilst alkohola koncentrācijai asinīs. Ir pārkāpts Ceļu satiksmes noteikumu (turpmāk CSN) 39.1.2. punkts. Atbildība par šo pārkāpumu paredzēta LAPK 149.[15] panta ceturtajā daļā *(lietas 2.lapa).*

Ar Aizkraukles rajona tiesas 2014.gada 7.augusta spriedumu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā pret /pers. D/ par LAPK 149.[15]panta ceturtajā daļā paredzēto pārkāpumu izbeigta, bet /pers. D/ atzīts par vainīgu pēc LAPK 149.[15]panta septītās daļas un sodīts ar administratīvo arestu uz 10 diennaktīm, naudas sodu 1200 *euro* apmērā, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem. Pirmās instances tiesa secinājusi, ka /pers. D/ 2014.gada 15.aprīlī plkst. 21.10 Skrīveros Liepu ielā pretī ēkai Nr.1, vadot transportlīdzekli /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ izraisīja ceļu satiksmes negadījumu – izvēloties nepiemērotu braukšanas ātrumu, netika galā ar transportlīdzekļa vadīšanu, nobrauca no ceļa un iebrauca mājas Liepu ielā 1 žogā, bojājot to, un līdz alkohola koncentrācijas pārbaudei vai atbrīvošanai no šādas pārbaudes lietoja alkoholiskos dzērienus. Minimālā alkohola koncentrācija 1,7572 promiles konstatēta /pers. D/ izelpas gaisā ar alkometru AlcoQuant 6020, Nr.A107533 un atbilst alkohola koncentrācijai asinīs. Tātad /pers. D/ ir pārkāpis CSN 39.6.punkta prasības un ir izdarījis administratīvo pārkāpumu, kas paredzēts LAPK 149.[15] panta septītajā daļā *(lietas 63.-71.lapa).*

Par Aizkraukles rajona tiesas 2014.gada 7.augusta spriedumu /pers. D/ iesniedzis apelācijas sūdzību ar lūgumu atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un izbeigt lietu.

Sūdzībā norādīts, ka viņš 2014.gada 15.aprīlī, vadot automašīnu /TL marka/ ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/, nav izraisījis ceļu satiksmes negadījumu. Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 1.panta 7.punkta skaidrojumam - par ceļu satiksmes negadījumu uzskatāms ceļu satiksmē noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts vismaz viens transportlīdzeklis un kura rezultātā 1) cilvēks gājis bojā, 2) viņam nodarīti miesas bojājumi vai arī 3) nodarīti zaudējumi fiziskās vai juridiskās personas mantai vai videi, kā arī citā vietā, kur iespējama transportlīdzekļu braukšana, noticis negadījums, kurā iesaistīts transportlīdzeklis.

Nepamatots tiesas secinājums, ka viņš ir nodarījis zaudējumus trešās personas mantai, proti, bojāts žogs īpašumam Liepu ielā l, Skrīveru ciematā. Šādi pierādījumi lietas izskatīšanas gaitā netika iegūti, un tiesa pierādījumus interpretējusi pēc sava ieskata. Tiesas sprieduma 7.1pp tiesa nekorekti norādījusi viņa liecības 19.maija un 30.jūlija tiesas sēdē, jo viņš nekad nav liecinājis, ka viņš ir sabojājis žogu un ar mājas saimnieku vienojies par žoga remontu. Tiesas sēdē viņš atkārtoti paskaidrojis, ka viņa vadītā automašīna ieslīdēja grāvī, Skrīveru ciematā, pretī īpašumam Liepu ielā 1, ar īpašnieku vienojās," ja būs žogu sabojājis, domājis gadījumu, ja vilks ārā automašīnu un tajā gadījumā sabojās žogu, tad salabos". Liecinieks/pers. I/ 2014.gada 15.aprīlī sniedza paskaidrojumu, kurā norādīts sekojošais " ...novērtēju, kad bojājumus nesaskatu un pretenzijas pret automašīnas šoferi neizvirzīšu, jo apsolījās žogu salabot'". Liecinieks /pers. I/uz tiesas sēdi atkārtoti neieradās, līdz ar to iegūt pierādījumus tam, ka bojāta trešajai personai piederoša manta nebija iespējams. Citi lietā nopratinātie liecinieki, policijas amatpersonas par žoga bojājumu konkrētas liecības sniegt nevarēja, bet atsaucās uz /pers. I/ paskaidrojumiem. No lietai pievienotajiem žoga fotoattēliem nav secināms, ka žogam būtu bojājumi. Atbilstoši šādai situācijai, notikums, proti, /pers. D/ iebraukšana ar automašīnu grāvī, pats par sevi nav uzskatāms par ceļu satiksmes negadījumu, Ceļu satiksmes likuma un MK Noteikumi Nr.571 "Ceļu satiksmes noteikumi" izpratnē un nerada normatīvos aktos paredzētās sekas, proti, administratīvā pārkāpuma konstatēšanu.

LAPK 149.[15]panta septītā daļas dispozīcija paredz konstatēt "satiksmes negadījumu". Normatīvajos aktos jēdziena "satiksmes negadījums" juridiskā nozīme nav skaidrota, līdz ar ko jāsecina, ka šajā gadījumā attiecināms Ceļu satiksmes likumā norādītais jēdziena skaidrojums.

Alkoholisko dzērienu lietošana pēc tam, kad personas vadītā automašīna ir iebraukusi grāvī, bet nav noticis ceļu satiksmes negadījums, neveido administratīvā pārkāpuma sastāvu un sekas.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka atbilstoši LAPK normām tiesa nav tiesīga pārkvalificēt personas darbības no sākotnēji inkriminētā 149.[15]panta ceturtās daļas, kas ir lietvedības uzsākšanas pamats, uz citu administratīvo pārkāpumu - 149.[15]panta septīto daļu, jo tādejādi, personai tiek radītas nelabvēlīgākas sekas.

Saskaņā ar LAPK 289.[12]panta pirmo daļu 3) punktu, tiesai ir tiesības atcelt lēmumu un taisīt spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā 4) tiesa groza soda mēru. Atbilstoši LAPK 289.[22]pantam apelācijas instances tiesa, taisot nolēmumu, vadās pēc likuma 23 „a" nodaļas, proti, LAPK 289.[12]pantā noteiktā. Atbilstoši LAPK 289.[12] pantam, šā panta otrā daļa 3., 4.punktā minētajos gadījumos tiesa var pieņemt personai nelabvēlīgāku spriedumu, ja lieta tiek izskatīta pēc prokurora protesta, iestādes vai cietušā sūdzības. Situācija, kad pret personu lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā iesākta uz tādiem pamatiem, kurus tiesa uzskata par nepierādītiem un lietvedību izbeidz, bet atzīst personu par vainīgu administratīvā pārkāpuma lietā uz citiem pamatiem, uzskatāma par nelabvēlīgāku, jo tiek pārkāptas personas, kuru sauc pie administratīvās atbildības, tiesības (LAPK 260.pants), proti, sniegt paskaidrojumus un izteikt lūgumus par pierādījumu iegūšanu, kuri attiecināmi uz tiesisko situāciju LAPK 149.[15]panta septītās daļas tvērumā, un šāda situācija nav attiecināma uz vispārējo principu par tiesībām uz aizstāvību nodrošināšanu. No spēkā esošo LAPK pantu jēgas izriet katrai personai ir tiesības zināt, par ko viņu sauc pie administratīvās atbildības (LR Satversmes 90.pants - ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības). LR Augstākās Tiesas Senāts savā praksē ir norādījis, ka tiesības zināt savas tiesības ietver arī tiesības iepazīties ar informāciju, kura ar lielu varbūtību nosaka privātpersonas iespējamību vai tieši otrādi neiespējamību aizstāvēt savas subjektīvās mantiskās vai cita rakstura tiesības. Līdzīgus secinājumus izsaka Satversmes tiesa "Tiesības zināt savas tiesības paredz arī personas tiesības stājoties politiski tiesiskajās attiecībās ar valsts varas institūcijām tikt informētam par tās tiesībām konkrētajās attiecībās".

2014.gada 22.aprīlī pieņemtais likumprojekts "Administratīvā pārkāpuma procesa likums", paredz nevainīguma prezumpcijas institūtu administratīvo pārkāpumu procesā (likuma 31.pants), likumprojekta 42.panta pirmā daļa "Pie atbildības saucamās personas tiesības un pienākumi" paredz personai tiesības zināt, par kāda pārkāpuma izdarīšanu persona tiek saukta pie administratīvās atbildības. Likumprojekta 238.pants "Sprieduma tiesiskums un pamatotība" trešā daļa nosaka - tiesas spriedumu drīkst pamatot tikai uz tādiem apstākļiem, par kuriem procesa dalībniekiem ir bijusi iespēja mutvārdos vai rakstveidā izteikt savu viedokli. Iepazīstoties ar likumprojekta Sākotnējās ietekmes novērtējumu (anotāciju), 13.punktā norādīts - augstākai amatpersonai tiek dotas tiesības veikt administratīvā pārkāpuma pārkvalifikāciju un saukt personu pie administratīvās atbildības ar to pašu lēmumu.

Likumprojektā ietvertās normas norāda uz to, ka pārkvalificēt administratīvo pārkāpumu tiesā uz citu administratīvo pārkāpumu, kurš paredz tādu pašu sankciju, nav pieļaujams, jo tādejādi tiek pārkāptas pie administratīvās atbildības saucamās personas tiesības zināt, par kādu pārkāpumu viņa tiek saukta pie atbildības uz šo zināšanu pamata, izmantot savas procesuālās tiesības uz vispusīgu aizstāvību *(lietas 75.-77.lapa).*

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi apelācijas sūdzībā minētos motīvus, pārsūdzētā sprieduma motivāciju, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka Aizkraukles rajona tiesas spriedums ir atstājams negrozīts, bet /pers. D/ apelācijas sūdzība noraidāma.

Izvērtējot Aizkraukles rajona tiesas sprieduma motivāciju un pierādījumu vērtējumu, apelācijas instances tiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pēc būtības pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, ka /pers. D/ darbībās saskatāms LAPK 149.[15]panta septītajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpums, nevis LAPK 149.[15]panta ceturtajā daļā paredzētais administratīvais pārkāpums, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums attiecībā uz pārkāpuma kvalifikāciju, pie atbildības saucamās personas vainīgumu un piemērojamo sodu ir pareizs un pietiekams.

Zemgales apgabaltiesa saskaņā ar LAPK 289.[13]panta trešo daļu pievienojas Aizkraukles rajona tiesas spriedumā ietvertajam apstākļu novērtējumam un uzskata, ka šajā nolēmumā turpmāk nav nepieciešams atkārtot visus pirmās instances tiesas spriedumā minētos argumentus un atzinumus.

Nepamatots apelatora /pers. D/ arguments, ka Aizkraukles rajona tiesas spriedumā norādītajos apstākļos, iebraucot ar automašīnu grāvī, viņš nav izraisījis ceļu satiksmes negadījumu.

Apelācijas sūdzībā pamatoti norādīts, ka saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 7.punktu ceļu satiksmes negadījums ir ceļu satiksmē noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts vismaz viens transportlīdzeklis un kura rezultātā cilvēks gājis bojā, viņam nodarīti miesas bojājumi vai arī nodarīti zaudējumi fiziskās vai juridiskās personas mantai vai videi, kā arī citā vietā, kur iespējama transportlīdzekļa braukšana, noticis negadījums, kurā iesaistīts transportlīdzeklis.

Aizkraukles rajona tiesa pamatoti secinājusi, ka, /pers. D/ vadītajai automašīnai /TL marka/ nobraucot no ceļa un atduroties pret žogu, ir noticis ceļu satiksmes negadījums, jo ir bojāta trešajai personai piederoša manta, proti, bojāts /pers. I/mājas žogs. No /pers. I/paskaidrojuma *(lietas 13.lapa)* izriet, ka žogs bija bojāts, tā kā cietušajam pretenziju pret automašīnas vadītāju nebija, jo vadītājs apsolīja žogu salabot. Policijas darbinieki /pers. N/, /pers. O/, /pers. P/ un /pers. R/ liecībās apliecināja, ka /pers. I/ informēja policijas darbiniekus par žoga bojājumu, taču, tā kā automašīnas vadītājs apsolījis žogu salabot, cietušajam pretenziju nebija. Arī no /pers. D/ paskaidrojumiem par solīšanu īpašniekam salabot žogu, gadījumā, ja tas tiks bojāts, velkot ārā automašīnu, secināms, ka /pers. D/ pieļāva /pers. I/piederošas mantas bojāšanu.

Līdz ar to, /pers. D/ pēc ceļu satiksmes negadījuma bija jārīkojas atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 27.panta un CSN 50.punkta prasībām,

nevis jālieto alkoholiskie dzērieni, kas ir CSN 39.6.punkta pārkāpums, kas noteic, ka transportlīdzekļa vadītājam aizliegts lietot alkoholiskos dzērienus, narkotiskās vai psihotropās vielas pēc ceļu satiksmes negadījuma, kā arī
pēc tam, kad transportlīdzeklis tiek apturēts pēc policijas darbinieka vai robežsarga (uz valsts robežas vai pierobežā) pieprasījuma, līdz reibuma stāvokļa konstatēšanai nepieciešamās pārbaudes izdarīšanai vai atbrīvošanai noteiktā kārtībā no šādas pārbaudes.

Apelācijas instances tiesas ieskatā automašīnas iebraukšana grāvī bez Ceļu satiksmes likuma 7.punktā minētajām negadījuma sekām atzīstama par ceļu satiksmes negadījumu. Fakts, ka automašīna iebraukusi grāvī, liecina, ka transportlīdzekļa vadītājs, neizvēloties pareizu braukšanas ātrumu, ir pārkāpis CSN prasības, kā rezultātā ir izveidojis satiksmei bīstamas vai satiksmi traucējošas situācijas, radot zaudējumu un citu 7.punktā minēto negadījuma seku nodarīšanas iespējamību. Lai konstatētu, ka noticis ceļu satiksmes negadījums, nav obligāti nepieciešama 7.punktā minēto seku iestāšanās, liecina CSN 54.punkts, kas noteic, ja ceļu satiksmes negadījumā ir iesaistīts tikai viens transportlīdzeklis, nav cietuši cilvēki un nav nodarīti bojājumi trešās personas mantai, transportlīdzekļa vadītājs drīkst atstāt negadījuma vietu, neziņojot policijai par negadījumu. Par to liecina arī CSN 50., 51., 52., 53. un 54.punktu iekļaušana CSN 5.sadaļā, kas noteic transportlīdzekļa vadītāja rīcību pēc ceļu satiksmes negadījuma. Līdz ar to, arī tādā gadījumā, ja būtu konstatējams CSN 54.punktā paredzētais gadījums, kad pēc ceļu satiksmes negadījuma transportlīdzekļa vadītājs drīkst atstāt negadījuma vietu, viņš joprojām nebūtu atbrīvots no CSN 39.6 punktā noteiktā aizlieguma.

Apelācijas sūdzībā ir citētas Latvijas APK 289.^{12}panta pirmās daļas (domāts – otrās daļas) normas 3.punkts, ka tiesai ir tiesības atcelt lēmumu un taisīt spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un 4.punkts, ka tiesa groza soda mēru.

Tomēr sūdzības iesniedzējs no tā izdara nepamatotus un nepareizus secinājumus, ka tiesa, pārkvalificējot /pers. D/ darbības no Latvijas APK 149^{15}.panta ceturtās daļas uz šī paša panta septīto daļu, ir rīkojusies pretēji Latvijas APK 289.^{12}panta noteikumiem.

Aizkraukles rajona tiesa izskatījusi administratīvā pārkāpuma lietu pēc LAPK 289.^{6} un 289.^{16}pantā ietvertā regulējuma noteikumiem, nevis lietu izskatījusi pēc procesa dalībnieka sūdzības vai prokurora protesta saskaņā ar LAPK 289.^{12}panta noteikumiem.

Apelācijas sūdzībā apgalvotais, ka no tiesību normās noteiktā izriet, ka tiesa nav tiesīga veikt pārkāpuma pārkvalifikāciju, ir sūdzības iesniedzēja viedoklis, kas balstīts uz nepareizu normatīvā regulējuma interpretāciju.

Saskaņā ar 2012.gada 14.jūnija likumu „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" ir grozītas procesuālās normas, kas regulē administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanu, tai skaitā likums papildināts ar divdesmit trešo a un b nodaļu, kā arī grozīts Latvijas APK 37.pants. Iepriekš minētās izmaiņas kopumā maina tiesas kompetenci pārkāpumu kvalificēšanā un sodu noteikšanā.

Piemēram, saskaņā ar Latvijas APK 289.^{12} panta otro daļu, 289.^{21} panta piekto daļu, apgabaltiesa var pieņemt vienu no šādiem lēmumiem:

1) atstāt lēmumu negrozītu, bet sūdzību vai protestu noraida;

2) atceļ lēmumu un izbeidz lietu;

3) atceļ lēmumu un taisa spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un uzliek sodu;

4) groza soda mēru ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Savukārt Latvijas APK 37.panta pirmā daļa (redakcijā, kas ir spēkā no 2012.gada 1.jūlija) nosaka, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā var uzsākt ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pārkāpuma izdarīšanas dienas (..).

No iepriekš minētajām tiesību normām secināms, ka saskaņā ar likumdevēja gribu tiesa ir tiesīga atcelt lēmumu un taisīt spriedumu, ar kuru konstatē personas vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un uzlikt sodu, ja administratīvā pārkāpuma lietā nav iestājies Latvijas APK 37.pantā noteiktais noilgums. Tādējādi pārkāpuma pārkvalifikācija ir iespējama arī lietas izskatīšanas laikā tiesā. *(sk. piemēram Administratīvās apgabaltiesas 19.10.2012. spriedumu lietā Nr.142067710).*

Apgabaltiesa konstatē, ka pirmās instances tiesa savus secinājumus pamatoti balstījusi uz lietā noskaidroto. Tajā skaitā uz paša /pers. D/ paskaidroto, un ir darījusi tieši to, kas tiesai ir darāms, saskaņā ar likumā noteikto, iepriekš minēto pienākumu – izlemt, vai ir noticis administratīvais pārkāpums, un vai konkrētā persona tajā ir vainojama. Konstatējot, ka konkrētos apstākļos pie atbildības saucamās personas darbības ir kvalificējamas pēc tā paša LAPK panta citas daļas, nekādā veidā nepasliktinās pie atbildības saucamās personas stāvoklis no aizstāvības viedokļa, jo tiesas secinājumi par nepieciešamību grozīt nodarījuma kvalifikāciju, ir balstīti tieši uz aizstāvības (pie atbildības saucamās personas) notikušā versijā izklāstīto. Līdz ar to nepamatota norāde apelācijas sūdzībā, ka /pers. D/ nebija iespēju izteikt savu attieksmi pret pārkvalificētā pārkāpuma esamību un izmantot savas procesuālās tiesības uz vispusīgu aizstāvību.

Tādējādi apelācijas instances tiesa atzīst, ka, pārkvalificējot /pers. D/ nodarījumu uz citu administratīvā pārkāpuma sastāvu, šajā gadījumā netiek taisīts /pers. D/ nelabvēlīgāks spriedums, netiek pasliktināts pie administratīvās atbildības saucamās personas stāvoklis un nav pārkāptas viņas tiesības uz aizstāvību, un par LAPK 149^{15}.panta septītās daļas pārkāpumu, uz kuru pārkvalificējamas /pers. D/ darbības, ir paredzēts tāds pats sods, kā par LAPK 149^{15}.panta ceturtajā daļā paredzēto pārkāpumu.

Apelācijas instances tiesa atzīst arī to, ka Aizkraukles rajona tiesa /pers. D/ ir piemērojusi sodu saskaņā ar LAPK 32.pantā noteiktajiem sodu uzlikšanas vispārīgajiem noteikumiem.

Līdz ar to Aizkraukles rajona tiesas 2014.gada 7.augusta spriedums ir atstājams negrozīts, bet /pers. D/ apelācijas sūdzība noraidāma.

Ņemot vērā iepriekš minēto un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{22} pantu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

Aizkraukles rajona tiesas 2014.gada 7.augusta spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. D/ apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Aizkrauklē 16.10.2014.

Tiesnesis referents	V.Donāns
Tiesneši	E.Lenšs
	V.Sprudzāns